

ПРИЧИНИ ЗВЕРНЕННЯ ПАЦІЄНТІВ ДО ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Слабкий Г.О., Пархоменко Г.Я.

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Резюме. В статті наведено результати соціологічного дослідження щодо причини звернення пацієнтів до приватних закладів охорони, які більш високо оцінили кваліфікацію медичного персоналу та якість медичної допомоги в приватних закладах охорони здоров'я ніж в державних/комунальних.

Ключові слова: державний/комунальний заклад охорони здоров'я, приватний заклад охорони здоров'я, характеристика закладів, причини звернення.

Вступ. В сучасних умовах в Україні на фоні реформування системи охорони здоров'я [1,2], пріоритетом якого є розвиток первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини та оптимізація вторинної медичної допомоги [3, 4] активно розвивається приватна медична практика. Приватний сектор в охороні здоров'я характеризується відкриттям як спеціалізованих так і багато профільних лікарень [5,6].

Мета роботи вивчити причини звернення пацієнтів до приватних закладів охорони здоров'я

Методи, що використані під час виконання роботи: бібілеосемантичний, соціологічний - опитано 420 пацієнтів приватних закладів охорони здоров'я м. Києва.

Результати та їх обговорення. Відповідно до програми дослідження нами було опитано згідно до спеціально розробленої анкети 420 пацієнтів приватних закладів охорони здоров'я м. Києва під час їх відвідування відповідних закладів охорони здоров'я. Пацієнтам роздавалися анкети та роз'яснювалася мета дослідження. Роздано 500, отримано заповненими 452, відібрано для аналізу 420 анкет. 32 анкети не підлягали статистичній обробці в зв'язку з неповною їх заповненістю.

В табл. 1 наводимо характеристику респондентів які репрезентують категорію населення, що звертається за медичною допомогою до приватних закладів охорони здоров'я.

Наведені в таблиці дані вказують на те, що до приватних закладів охорони здоров'я більше звертається жінок ($58,6 \pm 0,2\%$) ніж чоловіків ($41,4 \pm 0,2\%$) при цьому найбільшу частку складають пацієнти у віці 20-50 років ($54,3 \pm 0,1\%$) та пацієнти старші 50 річного віку ($41,2 \pm 0,2\%$). Розподіл за соціальним станом вказує на те, що більшу частку пацієнтів приватних закладів складають приватні підприємці ($19,5 \pm 0,4\%$), керівники підприємств/установ ($17,4 \pm 0,4\%$) та державні службовці ($12,9 \pm 0,4\%$), а меншу - іноземні громадяни ($2,8 \pm 0,5\%$), студенти ($3,1 \pm 0,5\%$) та працівники державних підприємств/установ ($4,5 \pm 0,5\%$). Важливою є інформація щодо прибутку пацієнтів на члена сім'ї на місяць. Найбільшу питому вагу складають пацієнти прибуток на члена сім'ї у

яких складає 10-15 тис. грн. на місяць ($30,0 \pm 0,3\%$), а найменшу - до 1 тис. грн ($3,6 \pm 0,5\%$).

Таблиця 1

Характеристика респондентів проведеного соціологічного дослідження

Показник	абс	% $\pm m$
Розподіл за статтю		
Жінки	246	$58,6 \pm 0,2$
Чоловіки	174	$41,4 \pm 0,2$
Розподіл за віком		
До 20 років	19	$4,5 \pm 0,5$
20-50 років	228	$54,3 \pm 0,1$
Старше 50 років	173	$41,2 \pm 0,2$
Соціальний статус		
Приватні підприємці	82	$19,5 \pm 0,4$
Державні службовці	54	$12,9 \pm 0,4$
Науковці	21	$5,0 \pm 0,5$
Керівники підприємств/установ	73	$17,4 \pm 0,4$
Бізнесмени	37	$8,8 \pm 0,4$
Працівники державних підприємств/установ	19	$4,5 \pm 0,5$
Працівники приватних підприємств/установ	31	$7,4 \pm 0,5$
Пенсіонери	42	$10,0 \pm 0,4$
Студенти	13	$3,1 \pm 0,5$
Іноземні громадяни	12	$2,8 \pm 0,5$
Інші категорії	36	$8,6 \pm 0,4$
Рівень доходів на члена сім'ї на місяць		
До 1 тис. грн	15	$3,6 \pm 0,5$
1-3 тис. грн	35	$8,3 \pm 0,4$
3-5 тис. грн	94	$22,4 \pm 0,4$
5-10 тис. грн	83	$19,8 \pm 0,4$
10-15 тис. грн	126	$30,0 \pm 0,3$
Більше 15 тис. грн	67	$15,9 \pm 0,4$

Наступним кроком дослідження було вивчення медичних чинників звернення пацієнта до приватного закладу охорони здоров'я. Результати наведено в табл.2.

Таблиця 2

Медичні чинники звернення пацієнтів до приватного закладу охорони здоров'я

Показник	абс	% $\pm m$
Стан здоров'я		
Гостре захворювання	176	$41,9 \pm 0,2$
Хронічне захворювання з загостренням	132	$31,4 \pm 0,3$
Хронічне захворювання без загострення	59	$14,1 \pm 0,4$
Профілактичний огляд	11	$2,6 \pm 0,5$
Диспансерний нагляд	23	$5,5 \pm 0,5$
Інша причина	19	$4,5 \pm 0,5$
Очікувані медичні втручання		
Пройти діагностичне обстеження	327	$77,9 \pm 0,4$
Отримати консультацію лікаря-спеціаліста	285	$67,9 \pm 0,3$
Необхідність хірургічного втручання	78	$18,6 \pm 0,4$
Отримання лікувальної процедури	139	$33,1 \pm 0,3$
Вакцинація	32	$7,6 \pm 0,4$
Інше	19	$4,5 \pm 0,5$

Як вказують наведені в табл. 2 результати соціологічного дослідження найбільше ($41,9 \pm 0,2\%$) пацієнтів звертається з приводу гострих захворювань та

загострень хронічних хвороб ($31,4 \pm 0,3\%$), а найменше з приводу профілактичних оглядів ($2,6 \pm 0,5\%$). При відповіді на другий розділ питань респонденти мали право позитивно відповісти на два питання. Отримані дані вказують на те, що метою найбільшої частини пацієнтів ($77,9 \pm 0,4\%$) є діагностичне обстеження та отримання консультації лікарів - спеціалістів ($67,9 \pm 0,3\%$). Значна частка пацієнтів звертається з метою отримання лікувальних процедур ($33,1 \pm 0,3\%$) та отримання хірургічної допомоги ($18,6 \pm 0,4\%$).

Далі нами вивчалось питання щодо переваг респондентами звернення за медичною допомогою до приватного закладу охорони здоров'я над державним/комунальним, де медична допомога має надаватися безоплатно. Отримані в ході дослідження дані наведені в табл. 3. Респонденти мали право в кожному розділі позитивно відповісти на три питання - які вони визначають головними.

Таблиця 3

Причини звернення до приватного закладу охорони здоров'я

Показник	абс	%±m
Оцінка державного/комунального закладу охорони здоров'я		
Відсутність необхідного медичного обладнання	341	81,2±0,4
Низька кваліфікація медичного персоналу	347	82,6±0,4
Неможливість вибрати лікаря	259	61,7±0,2
Низька якість медичної допомоги	364	86,7±0,4
Розголошення конфіденційної інформації про звернення та стан здоров'я	303	72,1±0,3
Грубість медичного персоналу	196	46,7±0,1
Великі черги до лікарів	184	43,8±0,2
Незадовільний санітарний стан	92	21,9±0,4
Відсутність необхідних ліків	196	46,7±0,1
Відсутність комфортних умов	211	50,2±0,03
Великі неформальні платежі	295	70,2±0,3
Оцінка приватного закладу охорони здоров'я		
Сучасне медичне обладнання	392	93,3±0,5
Висока кваліфікація медичного персоналу	401	95,5±0,5
Можливість вибрати лікаря	259	61,7±0,2
Якість медичної допомоги більш висока ніж в державному/комунальному закладі	409	97,4±0,5
Збереження конфіденційної інформації про звернення та стан здоров'я	303	72,1±0,3
Відношення медичного персоналу поважливе	249	59,3±0,2
Черги до лікарів регульовані	215	51,2±0,1
Санітарний стан відповідає умовам лікувального закладу	164	39,0±0,2
Необхідні ліки забезпечуються відповідно до умов договору	281	66,9±0,3
Комфортність умов замовляється	258	61,4±0,2
Платежі визначені прейскурантом, передбачувані	295	70,2±0,3

В результаті статистичної обробки заповнених анкет отримані вказують на наступне. При оцінці державного/комунального закладу охорони здоров'я найбільша частка респондентів ($86,7 \pm 0,4\%$) вказала на низьку якість медичної допомоги, низьку кваліфікація медичного персоналу ($82,6 \pm 0,4\%$) та відсутність необхідного медичного обладнання ($81,2 \pm 0,4\%$). При характеристиці приватного закладу охорони здоров'я респонденти більш високо оцінили якість медичної допомоги ніж в державному/комунальному закладі ($97,4 \pm 0,5\%$),

кваліфікацію медичного персоналу ($95,5 \pm 0,5\%$) та забезпечення закладу сучасним обладнанням ($93,3 \pm 0,5\%$).

В нашому дослідженні цікавим було питання про джерела отримання респондентами інформації про приватний заклад охорони здоров'я. Отримані дані наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Джерело інформації про приватний заклад охорони здоров'я

Показник	абс	%±m
Рекомендували друзі	106	$25,2 \pm 0,3$
Рекомендували родичі	83	$19,8 \pm 0,4$
Рекомендував лікар державного/комунального закладу охорони здоров'я	126	$30,0 \pm 0,3$
Різні види реклами	73	$17,4 \pm 0,4$
Інше	32	$7,6 \pm 0,4$

Наведені в табл.4 вказують на те, що найчастіше ($30,0 \pm 0,3\%$) приватний заклад рекомендував респондентам лікар державного/комунального закладу охорони здоров'я та друзі ($25,2 \pm 0,3\%$). Значно рідше ($17,4 \pm 0,4\%$) у виборі приватного закладу охорони здоров'я відіграє реклама.

Висновки

1. До приватних закладів охорони здоров'я частіше звертаються жінки ($58,6 \pm 0,2\%$) ніж чоловіків ($41,4 \pm 0,2\%$) у віці 20-50 років ($54,3 \pm 0,1\%$) та старші 50 річного віку ($41,2 \pm 0,2\%$) більшу частку серед яких складають приватні підприємці ($19,5 \pm 0,4\%$), керівники підприємств/установ ($17,4 \pm 0,4\%$) та державні службовці ($12,9 \pm 0,4\%$), а меншу - іноземні громадяни ($2,8 \pm 0,5\%$), студенти ($3,1 \pm 0,5\%$) та працівники державних підприємств/установ ($4,5 \pm 0,5\%$). Найбільшу питому вагу серед них складають пацієнти прибуток на члена сім'ї у яких складає 10-15 тис. грн. на місяць ($30,0 \pm 0,3\%$), а найменшу - до 1 тис. грн ($3,6 \pm 0,5\%$).

2. Найчастіше ($41,9 \pm 0,2\%$) пацієнти звертається до приватних закладів охорони здоров'я з приводу гострих захворювань та загострень хронічних хвороб ($31,4 \pm 0,3\%$), а метою звернень ($77,9 \pm 0,4\%$) є діагностичне обстеження та отримання консультації лікарів - спеціалістів ($67,9 \pm 0,3\%$), лікувальних процедур ($33,1 \pm 0,3\%$) та хірургічної допомоги ($18,6 \pm 0,4\%$).

3. При характеристиці державного/комунального закладу охорони здоров'я найбільша частка респондентів ($86,7 \pm 0,4\%$) низько оцінила якість медичної допомоги, кваліфікацію медичного персоналу ($82,6 \pm 0,4\%$) та відсутність необхідного медичного обладнання ($81,2 \pm 0,4\%$), а при характеристиці приватного закладу охорони здоров'я респонденти високо оцінили якість медичної допомоги ($97,4 \pm 0,5\%$), кваліфікацію медичного персоналу ($95,5 \pm 0,5\%$) та забезпечення закладу сучасним обладнанням ($93,3 \pm 0,5\%$).

4. Найчастіше ($30,0 \pm 0,3\%$) приватний заклад рекомендував респондентам лікар державного/комунального закладу охорони здоров'я та друзі ($25,2 \pm 0,3\%$). Значно рідше ($17,4 \pm 0,4\%$) у виборі приватного закладу охорони здоров'я відіграє реклама.

Література

1. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір./Лехан В.М., Слабкий Г.О., Шевченко М.В // Україна. Здоров'я нації. – 2010. – №1(13). – С. 5–23
2. Здоров'я населення та діяльність системи охорони здоров'я України: реалії, проблеми та шляхи вирішення (аналітичні матеріали). За ред. З.М. Митника К., МОЗ; УІСД, 2010. – 107 с.
3. Первинна медико-санітарна допомога/сімейна медицина: [монографія] / за ред. В.М. Князевича; К., 2010. – 404с.
4. Ситуаційний аналіз розвитку сімейної медицини в Україні. 2009 р. за ред. Слабкого Г.О. К., МОЗ; УІСД, 2010. – 24 с.
5. Здоров'я населення та діяльність системи охорони здоров'я України : реалії, проблеми та шляхи вирішення / за редакцією З.М. Митника К.; 2010. ... 107 с.
6. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи. Київ-Тернопіль, 2009 – 440 с.

ПРИЧИНЫ ОБРАЩЕНИЯ ПАЦИЕНТОВ В ЧАСТНЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Слабкий Г.А., Пархоменко Г.Я.

Резюме. В статье приведены результаты социологического исследования причины обращения пациентов в частные учреждения здравоохранения, которые в своем большинстве более высоко оценили квалификацию медицинского персонала и качество медицинской помощи в частных учреждениях здравоохранения чем в государственных/коммунальных.

Ключевые слова: государственное/коммунальное учреждение здравоохранения, частное учреждение здравоохранения, характеристика учреждений, причины обращения.

THE REASONS OF PATIENTS' CONSULTATION IN PRIVATE ESTABLISHMENTS OF HEALTH CARE

G.Slabkiy, G.Parhomenko

Summary. *In the article results of sociological research, reasons of patients' consultation in private establishments of health care which in its majority qualification of the medical personnel have estimated higher and quality of medical care in private establishments of health care than in the public / municipal have been resulted.*

Key words: *public/municipal establishment of health care, private health care establishment, description of establishments, reasons of consultation.*